

OP UW VERZOEK

Heeft U een vraag over de verzorging of determinatie van een bepaalde slang? Wilt U weten welke slangen in een bepaald land voorkomen? Wij zullen trachten in deze rubriek Uw vraag zo goed mogelijk te beantwoorden.

Als U om literatuur over een bepaald onderwerp vraagt, dan zal Uw vraag in de rubriek LITERATUUR behandeld worden.

Kunt U mij informatie geven over de slangen die op de Galapagos eilanden voorkomen?

D. Ballasina, Populierenlaan 17, B-1980 Tervueren, België.

DE SLANGEN VAN DE GALAPAGOS EILANDEN.

Door: A.B. van Woerkom, Volkerakstraat 19-bis,
3522 RB Utrecht.

Inhoud: Inleiding - Determinatietabel - Beschrijving van de soorten - Bij de verspreidingskaarten - Summary - Literatuur - Naschrift.

INLEIDING

Tot de helft van de vorige eeuw werden alle slangen van de Galapagos eilanden tot de soort *Dromicus chamissonis* gerekend, die in Peru en Chili voorkomt.

In 1860 vond Günther de verschillen echter groot genoeg om de slangen van de Galapagos eilanden tot een aparte soort te rekenen: *Herpetodryas biserialis*, terwijl Steindachner daar in 1876 de variëteiten *dorsalis* (voor de gevlekte slangen) en

habelii. (voor de gestreepte slangen) aan toevoegde.

Van 24 september 1905 tot 25 september 1906 bezocht een expeditie van de California Academy of Sciences de eilandengroep. Aan de hand van de toen verzamelde slangen beschreef Van Denburgh in 1912 vier nieuwe soorten en een nieuwe ondersoort.

In 1957 bezocht een expeditie van het Senckenberg Museum te Frankfurt am Main de eilandengroep, en werd in 1960 door Mertens een nieuwe ondersoort beschreven. Tevens hergroepeerde hij de slangen tot drie soorten met elk een aantal ondersoorten.

In de zee rond de Galapagos eilanden is de zeeslang *Pelamis platurus* waargenomen, maar die wordt hier verder buiten beschouwing gelaten.

Samenvattend kennen we van de Galapagos eilanden de volgende soorten en ondersoorten slangen:

<i>Dromicus biserialis</i>	(Günther, 1860)
-	- <i>biserialis</i> (Günther, 1860)
-	- <i>eibli</i> Mertens, 1960
-	- <i>hoodensis</i> Van Denburgh, 1912
-	<i>dorsalis</i> Steindachner, 1876
-	- <i>dorsalis</i> Steindachner, 1876
-	- <i>helleri</i> Van Denburgh, 1912
-	- <i>occidentalis</i> Van Denburgh, 1912
-	<i>slevini</i> Van Denburgh, 1912
-	- <i>slevini</i> Van Denburgh, 1912
-	- <i>steindachneri</i> Van Denburgh, 1912

Dromicus dorsalis helleri verschilt echter zo weinig van *D. d. occidentalis*, dat waarschijnlijk zal blijken dat dit de zelfde ondersoort is. Er zijn echter te weinig exemplaren van *helleri* bekend om daar reeds nu een beslissing over te mogen nemen.

DETERMINATIETABEL

Voor de determinatie van de op de Galapagos eilanden voorkomende soorten en ondersoorten heb ik onderstaande determinatietabel gemaakt.

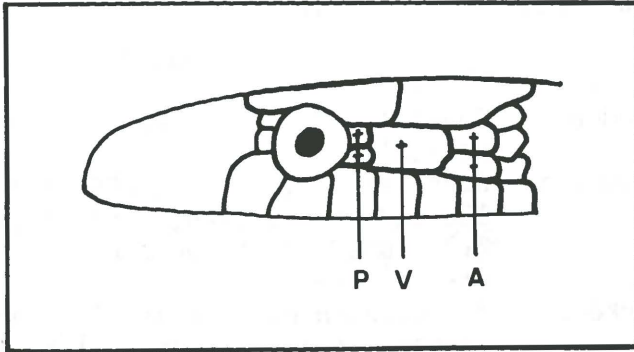


Fig. 1. Belangrijke kopschubben.
 A = achterste temporalen, P = postocularen, V = voorste temporaalschild.

- 1a. Aantal ventralen meer dan 190 2
 b. Aantal ventralen minder dan 190 (*D. slevini*) 6
- 2a. 3 Postocularen (*D. biserialis*) 3
 b. 2 (Soms 1) postocularen (*D. dorsalis*) 5
- 3a. 1 Achterste temporaalschild *D. b. eibli*
 b. 2 Of 3 achterste temporaalschilden 4
- 4a. De rugtekening bestaat uit dwarsstrepen of vlekken *D. b. biserialis*
 b. De rugtekening bestaat uit lengtestrepen *D. b. hoodensis*
- 5a. Aantal ventralen 213-231 (slangen van South Seymour tot 236), buik licht met enkele grijze puntjes *D. d. dorsalis*
 b. Aantal ventralen 222-252, buik met veel donkere grote punten of vlekken *D. d. occidentalis*
 en *D. d. helleri*
- 6a. Rug donker met lichte dwarsbanden of alleen lichte vlekken op de zijden *D. s. slevini*
 b. Rug donker met op elke zijde een lichte lengtestreep *D. s. steindachneri*

BESCHRIJVING VAN DE SOORTEN

Dromicus biserialis biserialis (Günther, 1860).

Terra typica: Charles.

Voorkomen: Charles en Gardner-near-Charles (zie kaart 1).

Beschubbing: dorsalen in 19 rijen, 209 ventralen, 108-110 subcaudalen, 3 postocularen, 2+2 (soms 2+3) temporalen.

Lengte: circa 80 cm.

Kenmerken: de rugtekening bestaat uit dwarsstroken of alternerende vlekken, de voorste ventralen hebben geen donkere vlekken.

Dromicus biserialis eibli Mertens, 1960.

Terra typica: Chatham.

Voorkomen: Chatham (zie kaart 1).

Beschubbing: dorsalen in 19 rijen, 199-208 ventralen, 117-120 subcaudalen, 3 postocularen, 2+1 (soms 1+1) temporalen.

Lengte: 75-80 cm.

Kenmerken: de rugtekening bestaat uit lengtestrepen, de voorste ventralen hebben geen donkere vlekken.

Dromicus biserialis hoodensis Van Denburgh, 1912.

Terra typica: Hood.

Voorkomen: Hood en Gardner-near-Hood (zie kaart 1).

Beschubbing: dorsalen bij de mannetjes in 17 rijen, bij de vrouwtjes in 19 rijen, 199-214 ventralen, 91-114 subcaudalen, 3 postocularen, 2+2 temporalen.

Lengte: tot 107 cm.

Kenmerken: de rugtekening bestaat uit lengtestrepen, de voorste ventralen hebben donkere vlekken.

Dromicus dorsalis dorsalis Steindachner, 1876.

Synoniemen: *Dromicus chamissonis* var. *dorsalis*
Steindachner, 1876.

Dromicus chamissonis var. *Habelii*
Steindachner, 1876.

Terra typica: waarschijnlijk Indefatigable (of
Jervis).

Voorkomen: Barrington, Indefatigable, South
Seymour, James en Jervis (zie kaart
1).

Beschubbing: dorsalen in 19 rijen, 213-236 ven-
tralen, 95-119 subcaudalen, 2 (soms
aan één kant 1) postocularen, 1+2
(soms 1+1 of 1+3) temporalen.

Lengte: tot circa 125 cm.

Kenmerken: de rugtekening bestaat gewoonlijk
uit lengtestrepen, soms uit vlekken,
de lichte buik heeft enkele grijze
puntjes.

Dromicus dorsalis helleri Van Denburgh, 1912.

Terra typica: Brattle.

Voorkomen: Albemarle en Brattle (zie kaart 1).

Beschubbing: dorsalen in 19 rijen, 222-248 ven-
tralen, 109-112 subcaudalen, 2 (soms
aan één zijde 1) postocularen, 1+2
(soms 1+1 of 2+2) temporalen.

Lengte: circa 75 cm.

Kenmerken: de rugtekening bestaat uit lengte-
strepen of vlekken, de buik heeft
veel donkere grote punten of vlekken.

Dromicus dorsalis occidentalis Van Denburgh, 1912.

Terra typica: Narborough.

Voorkomen: Narborough (zie kaart 1).

Beschubbing: dorsalen in 19 rijen, 232-252 ven-
tralen, 106-116 subcaudalen, 2 post-
ocularen, 1+2 (soms 1+1 of 2+2) tem-
poralen.

Lengte: tot 115 cm.

Kenmerken: de rugtekening bestaat uit lengtestrepen of vlekken, de buik heeft veel donkere grote punten of vlekken.

Het belangrijkste verschil tussen *helleri* en *occidentalis* zou het aantal en de intensiteit van de buikvlekken zijn en een klein verschil in het gemiddeld aantal ventralen.

Mertens (1960) zag in het aantal ventralen een mooie oplopende reeks van oost naar west:

<i>dorsalis</i>	213-236
<i>helleri</i>	222-248
<i>occidentalis</i>	232-252

Het verschil in ventralen tussen *helleri* en *occidentalis* is echter zo klein (een overlap van 40%, terwijl een overlap van maximaal 10% is toegestaan om een populatie als aparte ondersoort te mogen beschouwen), dat waarschijnlijk zal blijken dat *helleri* en *occidentalis* de zelfde ondersoort (*occidentalis*) zijn. Er zijn uit de literatuur echter te weinig exemplaren van *helleri* bekend (slechts 5) om de knoop nu al te mogen doorhakken.

Dromicus slevini slevini Van Denburgh, 1912.

Terra typica: Duncan.

Voorkomen: Duncan, Narborough en Albemarle (zie kaart 2).

Beschubbing: dorsalen in 19 rijen, 170-183 ventralen, 82-104 subcaudalen, 2 postocularen, 1+1 of 2+2 (soms aan één zijde 2+3) temporalen.

Lengte: tot 50 cm.

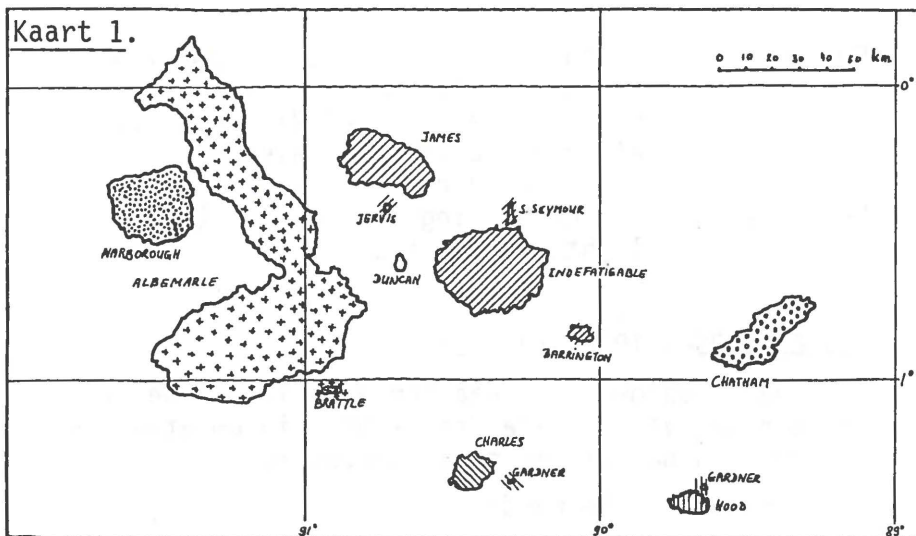
Kenmerken: de rugtekening bestaat uit lichte dwarsstrepen over de rug of alleen op de zijden.


Dromicus slevini steindachneri Van Denburgh, 1912.


Terra typica: Indefatigable.


Voorkomen: James, Jervis, South Seymour en Indefatigable (zie kaart 2).


Kaart 1.





 *D. d. occidentalis*

 *D. b. biserialis*

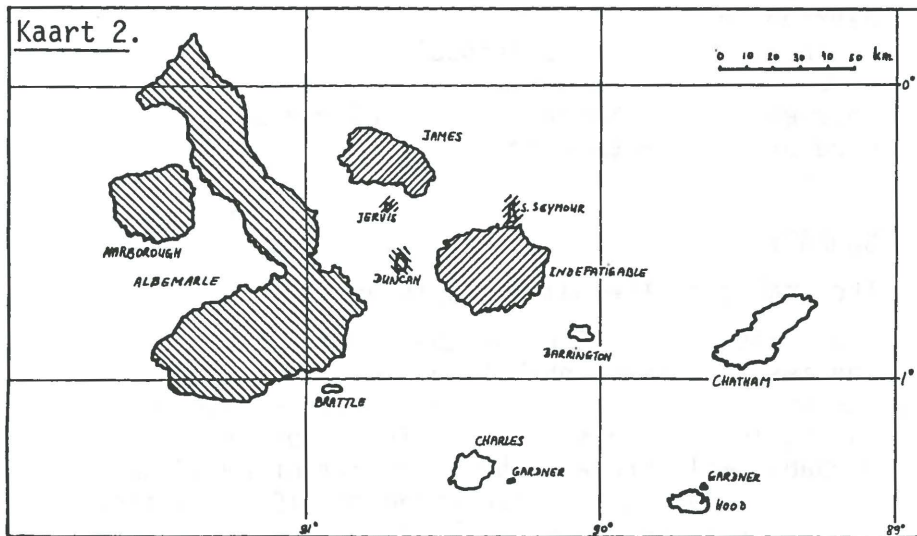
 *D. d. helleri*

 *D. b. eibli*


 *D. d. dorsalis*

 *D. b. hoodensis*

Kaart 2.



 *D. s. slevini*

 *D. s. steindachneri*

- Beschubbing: dorsalen in 19 rijen, 165-180 ventralen, 93-114 subcaudalen, 2 of 3 postocularen, 1+1 of 2+2 (soms aan één zijde 2+3) temporalen.
- Lengte: tot ruim 50 cm.
- Kenmerken: de rugtekening bestaat uit twee lichte lengtestrepen.

BIJ DE VERSPREIDINGSKAARTEN

In plaats van de op de kaarten gebruikte oude engelse namen van de eilanden, kunt U in Uw atlas ook de volgende nieuwe namen tegenkomen:

- | | |
|---------------|----------------------------|
| Narborough | - Fernandina |
| Albemarle | - Isabela |
| Brattle | - Tortuga |
| James | - San Salvador of Santiago |
| Jervis | - Rabida |
| Duncan | - Pinzon |
| South Seymour | - Baltra |
| Indefatigable | - Santa Cruz |
| Barrington | - Santa Fé |
| Chatham | - San Cristóbal |
| Hood | - Española |
| Charles | - Santa Maria of Floreana |
| Gardner | - Gardner |

SUMMARY

The snakes of the Galapagos Islands.

A description is given of the species and subspecies of snakes inhabiting the Galapagos Islands. The status of *Dromicus dorsalis helleri* Van Denburgh, 1912, is discussed. This subspecies probably will prove to be a synonym of *Dromicus dorsalis occidentalis* Van Denburgh, 1912, as soon as more specimens are available.

A key to the species and subspecies is added.

LITERATUUR

- Günther, A., 1860. On a new snake from the Galapagos Islands. Proc. Zool. Soc. London, 1860: 97-98.
- Mertens, Robert, 1960. Ueber die Schlangen der Galapagos. Senck. Biol., Vol. 41 (3/4): 133-141.
- Slevin, J.R., 1935. An account of the reptiles inhabiting the Galapagos Islands. Bull. New York Zool. Soc., Vol. 38: 2-24, 24 pl.
- Steindachner, F., 1876. Die Schlangen und Eidechsen der Galapagos-Inseln. Festschr. Zool.-Bot. Ges. Wien, 1876: 303-329.
- Van Denburgh, J., 1912. Expedition of the California Academy of Sciences to the Galapagos Islands, 1905-1906, IV: The Snakes of the Galapagos Islands. Proc. Calif. Acad. Sci., Ser. 4, Vol. 1: 323-374, pl. 22-30.

NASCHRIFT

Volgens Slevin (1935) worden de slangen voornamelijk op de met kreupelhout begroeide, lagere gedeeltes van de eilanden gevonden. Het zijn schuwe dieren, die bij de minste verstoring direkt een schuilplaats in de spleten van de lavabodem zoeken. Hun voedsel bestaat uit hagedissen, sprinkhanen, kevers en andere insekten. Over de voortplanting van deze slangen is niets bekend.